

homlokzata előtt öt pilléralapozást bontottunk ki, amelyek közül háromról feltételezhető, hogy egy az emeletre felvezető lépcső alapszerkezete lehet. Az udvar D–DK-i sarkában, egy újkori téglacsatorna alapozása alatt egy földszinti helyiség *in situ* beomlott boltozatának omladékára ástunk rá. Az omladékban a téglaboltozat részleteit, boltozati bordákat és egy zárókövet találtunk. Lehetséges, hogy az udvar sarkában látható középkori pillérrel egy szerkezetet alkotott. A metszetfalban feltárt faragott ajtókeret eredeti helye is a K–Ny-i irányú falról dőlt le. Javasoljuk, hogy az itt feltárt kőfaragványokat eredeti helyükön mutassák be építészeti rekonstrukció keretében.

BENDA JUDIT

58. Budapest II, Budafelhévíz (Frankel Leó út a Komjádi Béla utca – Zsigmond köz között) (KÖH 42713)

B, Kö, Kú

A Frankel Leó úti csatornarekonstrukció, I. szakasz, Komjádi Béla utca–Zsigmond köz projekt keretében, a Budapesti Történeti Múzeum részéről végeztünk régészeti felügyeletet, 2014. március 20. és május 5. között, a Komjádi Béla utca és a Császár Hotel bejárata között, a 14561 hrsz-ú területen.

A kivitelezés során nyíltárkos technológiával készítették a csatornát, melyhez 2 m szélességben és 4 m mélységben készült a munkaárok. A Frankel Leó út vonala volt a középkortól a Buda felé vezető országút, majd a városban a fő út. Így ezen a nyomvonalon végig elbontásra kerültek az elmúlt évszázadokban készített útszintek. Két, 10 m hosszú szakaszon régészeti módszerekkel feltártuk az útrétegeket, összesen 6 réteget tudtunk elkülöníteni. A legfelső, nagy méretű kövekből rakott út 19. századnak bizonyult, a legalsó, nagyobbacska kövekből készült utat középkorinak vélem. Közte több 18–19. századi utat, ill. áradásokat, kátyúzásokot találtunk. Az út a mai úttest alatt helyezkedik el, annak K-i szélét eléri, de a Ny-i széléig nem ér el a történeti útfelszín.

Az útrétegek alatt vastag agyagos réteg helyezkedik el, melyből egy darab bronzkori kerámia került felszínre.

PAPP ADRIENN

59. Budapest II, Budafelhévíz (Frankel Leó út a Zsigmond köz – Vidra utca között) (KÖH 42713)

Kk, Kú, Tő

A Frankel Leó úton tervezett budai fonódó villamoshálózat kiépítéséhez kapcsolódóan elvégezték a csatorna-rekonstrukciót, amihez kapcsolódóan a Budapesti Történeti Múzeum részéről 2014. április 16. és június 30. között régészeti szakfelügyeletet végeztünk, a Frankel Leó út Zsigmond köz–Vidra utca közötti szakaszán, a 13463 és a 14486 hrsz.-ú területeken.

A teljes szakaszon nyíltárkos technológiát tervezett a kivitelező, ehhez kapcsolódóan a Baruthane (Löpormalom) magasságában megszondáztuk a nyomvonalat. Itt a nyomvonalban felszínre került a Baruthane DNy-i saroktornya. A hatóság állásfoglalása alapján a torony megtartandónak minősült, ezért a terveket módosítani kellett.

Az Üstökös utcától D-re, a villamos kábeleket a BKK nem engedte felszedni, ezért ott sem haladhatott a csatornafeketés nyíltárkosan. Így a teljes szakasz kb. 90%-án béleléssel oldották meg a csatorna-rekonstrukciót. Egyedül a Zsigmond köznél

az átkötést és egy kisebb szakaszt, a Zsigmond köztől É-ra és D-re készítették nyíltárkosan. A többi helyen fogadó és indítóaknak készültek, a házi bekötéseket béleléssel oldották meg.

A földmunkák során felszínre került a Baruthane 1560-as években épült DNy-i saroktornya, a torony mellett elvezető utakkal, ahol a legfelső útréteg 19. századi volt, a toronyhoz D felől hozzáfutó fal 17–18. századi. Felszínre került továbbá a Baruthanetól É-ra található, a török kortól máig használatban lévő csatorna, ami a Malom-tó vizét vezette a Baruthane malomkerekeihez; a Malom-tó K-i oldalát adó fal, melynek magja török kori, és 18–19. századi felfalazást is találtunk rajta. Megfigyeltünk többszörösen megújított útrétegeket és az É–D-i irányú, török kori csatornát a Frankel Leó út 21–23. előtti aknában.

A Baruthane maradványai 30–50 cm-rel a mai út szintje alatt kerültek felszínre! A két tornyot összekötő Ny-i fal vélhetően az alsóbb parkolósínt és a magasabb járdaszint között húzódó fal vonalába esik, elképzelhető, hogy ez a felfalazás is az erőd falán áll!

PAPP ADRIENN

60. Budapest III, Aquincum municipium falakkal körülvett területe (KÖH 31505)

Ró

Szisztematikus leletkutatást végeztünk a Budapesti Történeti Múzeum részéről 2013. június 24-én, valamint 2014. június 7. és 23. között Aquincum polgárvárosának nyugati felében. A kutatás célja kettős volt: Az egyik feladat az illegális lelőhely-fosztogatások által az elmúlt évtizedekben súlyosan érintett lelőhely még megmaradt felszíni leleteinek szisztematikus és dokumentált körülmények közötti felgyűjtése volt, a másik az 1960-as és 70-es években folytatott „Interstudex ásatások” és jórészt visszatemetetlen szelvényeinek fémkeresős átvizsgálása volt. A kutatásokhoz kapcsolódóan lelőhelyvédelmi munkák végzését is megkezdtünk a területen, az előbbi szelvények egy részének kitarításával és gépi visszatöltésével. A fentiekén túl egy kisebb próbaszondában a terület rétegtani viszonyait is felmértük.

A munkák az Nemzeti Kulturális Alap támogatásával folytak. A projekt szakmai vezetője dr. Zsidi Paula volt, a terepi munkákat dr. Lassányi Gábor vezette.

A műszeres kutatás során, amelyet Sándor Lajos végzett önkéntes kutatók alkalmi segítségével, kézi fémkereső műszerrel átvizsgáltuk a terület fizikailag hozzáférhető részét. Fontos megjegyezni, hogy polgárváros falakkal körülvett Ny-i részének Ny-i sávjában az elmúlt évtizedekben rendezetlen erdősáv nőtt, amelyben ráadásul nagy mennyiségű kommunális hulladékot raktak le. A terület DNy-i részén szintén jelentős modern építési törmelék van elterítve, továbbá az egész sávban találhatóak olyan fák és bokrok, amelyek lokálisan akadályozták a kutatást. Ennek ellenére 2013-ban 9, 2014-ben pedig 88 római kori fém tárgy gyűjtöttünk a felszínről, pontos geodéziai bemérés keretében, ebből 24 db érem, a többi fibula, bútoralkatrész és egyéb használati tárgy, vagy nyersanyagdarab. Előkerült többek között egy nagy méretű, női büsztöt ábrázoló ólomsúly, egy bronz kozmetikai kanál és egy katonai diploma töredéke is.

A fentiekén túl nagyon jelentős eredményeket hozott az Interstudex ásatás „hányódombja” egy részének gépi elbontása és földanyagának fémkeresős átvizsgálása. Ebből több tucatnyi

római kori lelet, így 22 db érem, 13 db fibulatöredék és számos más tárgy is előkerült. Az Interstudex visszatemetett szelvényeiben fémkeresős kutatásra nem volt lehetőség, ugyanis ezekben nagy mennyiségű kommunális szemetet deponáltak az elmúlt évtizedekben, amely apró részeinek (pl. söröskupakok, drótdarabok) eltávolítására nem volt lehetőség.

A lelőhelyvédelmi munkák keretében megkezdtük az Interstudex Ny-i szelvényesorának megtisztítását a kommunális szeméttől, valamint kiirtottuk az azokban nőtt bozótot. A felszínen eredetileg betonnal konzervált falmaradványok az évtizedek alatt erősen sérültek, így azokat geotextillal letakartuk, és a „hányódomb” földjével gépi erővel betemettük a Ny-i szelvényesort.

A terület bejárása során, középső sávjában egy mintegy 5×2 m-es sávban egy olyan sekélyebb (mintegy 0,5 mély), de valószínűleg visszatemetett bolygatási gödört észleltünk, amely a felhalmozott földkupac alapján relatív modern volt. A beásás nem szerepelt a korábbi ásatások rajzában, így leginkább valamilyen illegális ásatás gödrének kellett tekintenünk. A bolygatás mértékének felderítésére egy 6×3 m-es, ÉNy–DK-i tájolású kutatóárkot nyitottunk itt. A bolygatás pontos határa nem volt meghatározható, az azonban bizonyos, hogy az csak a területen található legfelső szürkésbarna, humuszos, kötőrmelékcs, nagy mennyiségű római leletanyagot tartalmazó kevert réteget érintette (SE-1). Ez alatt a mintegy 0,7–0,8 m vastag réteg alatt egy másik, szintén szürkésbarna, kötőrmelékcs, humuszos, nagyon sok római kerámiatöredéket és állatcsontot tartalmazó réteg következett (SE-2). Ez alatt értük el a legfelső megmaradt római szinteket, egy agyagos, vályogtégla darabos, sötétbarna, tömör réteget a szelvény DK-i részén (SE-3), és egy sötétbarna, agyagos, humuszos réteget a szektor DNy-i részén (SE-4). Itt egy apró, ovális, sárgásbarna betöltésű beásás volt belevágva (SE-7/8). Az SE-3 ráfedett egy megmunkálatlan mészkőből készült, ovális, néhol tölcésesen szűkülő kőkonstrukcióra, valószínűleg kútra (SE-5), amelynek felső sötétbarna humuszos betöltéséből (SE-6) sok kerámia és állatcsont került elő, egy apró, *Aesculapiust* ábrázoló gemmával együtt. Az SE-3 alatt egy további agyagos, vályogtéglás, planírozott szintet (SE-9) értünk el. Mélyebb rétegeket nem bontottunk ki. A kerámia, elsősorban a sok *terra sigillata* előzetes vizsgálata alapján a szelvényben Severus-kori vagy inkább annál későbbi, Kr. u. 3. századi rétegeket értünk el.

A szakaszosan végzett kutatás során, júliusban lejárt a feltárási engedélyünk. A munka őszi folytatásához új engedélyt kértünk. Jelen jelentésünk a korábbi ásatási engedélyhez tartozik. A várhatóan év végéig tartó kutatás befejezését követően a dokumentációt, mindkét ásatási engedélyre vonatkozóan együtt adjuk le.

2014. november 26. és december 10. között folytattuk a szisztematikus műszeres leletfelderítést. A második ütemben a korábban csak részlegesen vizsgált területek módszeres vizsgálatára került sor. A munka során 33 darab római kori fémtárgyat gyűjtöttünk, helyzetüket geodéziailag pontosan bemérve. Ezek között 10 db érem volt. A tárgyak közül kiemelkedik egy apró, gyöngy berakásos, áttört aranyfülbevaló, a dunai lovasisten ólom fogadalmi táblájának darabja, egy gladiátor ábrázolásos ólom *tessera*, egy állatábrázolásos *emailos* fibula, továbbá egy MAR[TIS] feliratos áttört övdísz.

ZSIDI PAULA – LASSÁNYI GÁBOR

61. Budapest III, Aranyvölgy út 19/a (KÖH 88499)

Rő

Gyenes Gábor régésztechnikus a Budapesti Történeti Múzeum részéről 2014. november 18-án a fenti, 22535/2 hrsz.-ú területen folyó ház építkezésén járt és a következőket észlelte: Az Aranyhegy D felé lejtő oldalába ékelve, négyszögletes alaptestet ástak családi ház építéséhez. A lejtős hegyoldal legmélyebbi pontján, mintegy három m mélységű munkagödör É-i és Ny-i falában természetes rétegsor látszik. (*Az illusztrációt lásd lent!*) Legfelül termett sötétbarna humuszos réteg található, amely folyamatosan lejt a Ny-i, lejtő felőli irányba. Ez alatt mészköves, a hegyoldal természetes közettörmelékcs rétege található. Az alaptest K-i metszetfalában, a természetes humuszréteg alatt, 0,2–0,4 m mélységben köves, római kori *tegulákat*, kerámiatöredékeket tartalmazó rétegsor látszik, amely a természetes rétegsorral együtt húzódik, lejt Ny-i irányba.

Budapest, III. Aranyvölgy út 19/a.
A lejtős hegyoldal legmélyebbi pontján,
mintegy 3 m mélységű munkagödör
É-i és Ny-i falában természetes rétegsor látszik.

A kitermelt földet a telken belül depózták, és mivel a humuszos felső szintet külön szedték le, az utcafront felé abban is nagy mennyiségű római építési törmelék: *tegula*, kő, vörös festett vakolatdarab és elvett kerámia található. (*Az illusztrációt lásd a 30. oldalon!*)

Másnap a területen tárgyaltunk Harmati Szilárdal, a tulajdonos, Tarkányi Ferenc képviselőjével, és geodéziailag bemértük a rétegsort. Ígéretet kaptunk arra, hogy a kitermelt földdepót fémkeresővel a közeljövőben átnézhettük.